

Про КІБЕРБУЛІНГ для дітей

ПОЛІЦІЯ

ВОЛОНТЕР
Всеукраїнський громадський центр

Авторки:

Строєва Наталія, координаторка проектів ВГЦ «Волонтер».

Яковець Вікторія, координаторка проектів ВГЦ «Волонтер».

Розроблено в межах проекту, що реалізується Всеукраїнським громадським центром «Волонтер» за підтримки Представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Уряду Сполучених Штатів Америки. Думки, висловлені в публікації, є позицією авторів і не обов'язково відображають політики та погляди ЮНІСЕФ та/або Уряду США.

© ВГЦ «Волонтер», 2020

© Представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, 2020

ЩО ТАКЕ КІБЕРБУЛІНГ?

Кібербулінг, або булінг в Інтернеті – це умисне цькування людини або групою людей певної особи в інтернет-просторі, як правило, протягом тривалого часу.

Мета кібербулінгу різниться залежно від його форми, однак в будь-якому випадку вона пов'язана із завданням шкоди іншій людині – насамперед, психологічної, однак шкода може бути й матеріальною або фізичною, якщо насильство з онлайн-середовища перейде в реальну площину.

Кібербулінг може проявлятися в таких формах:

- ✎ **Нападки**, постійні виснажливі атаки (*англ. harassment*) – найчастіше це залучення повторюваних образливих повідомлень, спрямованих на жертву (*наприклад, сотні повідомлень, постійні образливі коментарі на сторінці жертви*).
- ✎ **Наклеп** (*англ. denigration*) – розповсюдження принизливої/образливої неправдивої інформації про людину. Це можуть бути текстові повідомлення, фото, меми тощо.

- ❖ **Публічне розголошення особистої інформації** (англ. *outing and trickery*) – поширення особистої інформації, наприклад, інтимних фотографій, фінансового стану, хобі тощо з метою образити або шантажувати.
- ❖ **Самозванство** (англ. *impersonation*) – це ситуації, коли одна людина видає себе за іншу, використовуючи пароль доступу до її акаунту в соціальних мережах, блогу, пошти, системи миттєвих повідомлень тощо, а потім здійснює негативну комунікацію.

ДО УВАГИ!

Такі дії можуть бути результатом **фішингових атак**. Це спроба отримати доступ до твоєї інформації шляхом обману. Наприклад, за допомогою повідомлення, яке викликає довіру. Нічого не підозрюючи, ти можеш ввести інформацію, яка допоможе отримати доступ до твоїх акаунтів. Також «самозванець» може створити ідентичний профіль бажаной сторінки та видавати себе за іншого/іншу.

- ✎ **Хепі-слепінг** (англ. *happy slapping*) – насильство заради розваги, наприклад, до такого виду насильства належать ситуації, коли хтось знімає на камеру телефона насильство, що коїться в реалії, для подальшого розповсюдження в інтернет-мережі.
- ✎ **Онлайн-грумінг** – це побудова дорослим/групою дорослих осіб довірливих стосунків з майбутньою жертвою з метою отримання її інтимних фото/відео. Зазвичай злочинці реєструються в соціальних мережах під виглядом молодих людей, адаптуючи свою сторінку під уподобання обраної жертви, чи налагоджують контакт в онлайн-іграх.
- ✎ Онлайн-грумінг може тривати від одного вечора до декількох тижнів, перш ніж буде отримано перше фото, а далі починаються вимагання грошей, більш інтимних фотографій чи примушування до особистих зустрічей.

ЩО РОБИТИ, ЩОБ ЗМЕНШИТИ РИЗИК КІБЕРБУЛІНГУ?

Контролюй поширення своєї особистої інформації та налаштуй приватність у власних акаунтах

Передусім, необхідно розібратися із поняттям «особиста інформація».

Особиста інформація – це інформація, яка ідентифікує конкретну особу.

Наприклад, до такої інформації належить:

- ✎ ім'я та прізвище;
- ✎ вік;
- ✎ адреса вулиці, дому чи навчального закладу;
- ✎ номери телефонів;
- ✎ інші медичні, фінансові чи особисті дані;
- ✎ електронна адреса тощо.

Твоя сторінка в соціальних мережах має бути закрита та містити мінімум особистої інформації та бути відкритою лише для тих безпечних однолітків та дорослих, яких ти знаєш у реальному житті.

ПАМ'ЯТАЙ!

Вся інформація про тебе, фотографії, листування чи переписки в будь-який час можуть опинитися в руках зловмисників.

Отож,

- ✎ переглянь та налаштуй приватність своїх акаунтів у соціальних мережах;
- ✎ захисти свою інформацію надійним паролем та час від часу змінюй його;
- ✎ залиш відмітку геолокації на телефоні та інших гаджетах вимкненою (ввімкнена геолокація може підказати зловмисникам, де ти проживаєш, твій навчальний заклад тощо);
- ✎ вказуй мінімум особистої інформації про себе, батьків та інших близьких людей.

Перевір'яй все, що надсилаєш знайомим і незнайомим людям, та публікуєш в Інтернеті, за допомогою запитання-тесту «Білборд»

1. Уяви собі великий білборд, який розташований посеред вулиці району/у центрі міста/біля навчального закладу.
2. Уяви, що інформація, яку ти хочеш запостити/написати, буде розміщена на ньому.
3. Якщо не проти, що її побачать усі, то спокійно можна постити, а якщо стає незатишно – ще раз критично оціни її.

ПАМ'ЯТАЙ!

Щойно хтось відправив якусь фотографію через мобільний телефон чи інший гаджет, вона більше не належить конкретній людині – ця інформація у власності мережі Інтернет, ніхто не знає, як її можуть використати, і як це відіб'ється на репутації людини. З повідомлення, яке надіслане, а потім видалене, могли зробити скріншот (сфотографувати), а фото зберегти на інший носій. Навіть якщо ти впевнений (-а) у тому, кому надсилаєш щось особисте, інтимне чи компрометуюче – **цифровий слід** залишиться назавжди.

ЦИФРОВИЙ СЛІД

Усе, що залишається в пам'яті мережі: відкриття акаунтів, створення паролів, відвідування певних сайтів, лайки, коментарі, покупки тощо.

Отож,

перед тим, як поділитися особистою інформацією, добре подумай, що ти хочеш завантажити, та з ким цим поділитися!

Додавай у «друзі» тільки реально знайомих безпечних людей

Спілкування з незнайомими людьми в чатах та на форумах може бути небезпечним. Рівень небезпеки зростає, коли незнайомиць просить поділитися з ним особистою інформацією або ж інтимними фото. Будь обачним (-ою) і в жодному випадку не роби цього, адже потім інформація або фото можуть стати предметами шантажу, що може перерости в погрози та вимогу особистої зустрічі.

Критично стався до інформації, розміщеної в Інтернеті, та перевіряй її за допомогою декількох джерел.

ЩО РОБИТИ, ЯКЩО ЩОДО ТЕБЕ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ КІБЕРБУЛІНГ?

Залишайся спокійним (-ою)

Перше, що необхідно зробити, – це глибокий вдих. Краще буде вийти з соціальної мережі, де був скоєний напад кібербулінгу, або вимкнути девайс. Зроби перерву. Пам'ятай, що люди, які ображають тебе, як правило, мають купу проблем, і просто намагаються відчутися краще, нападаючи на інших.

Не відповідай

Дуже важливо не вступати в розмову з кібербулером, який шукає способи розлютити/зачепити тебе, вивести з себе, і що найголовніше – він/вона чекає, що змусить тебе відповісти. Тому ніколи не давай очікуваного – ігноруй повідомлення і коментарі.

Роби скріншоти

Не видаляй нічого з тих образ, які були надіслані тобі. Якщо тобі доведеться пізніше розповісти про це дорослим, керівництву навчального закладу або правоохоронним органам, тобі знадобляться докази.

Зabloкують кібербулера

Переконайся, що кібербулер внесений у «чорний список» і заблокований, щоб він/вона не зміг (-ла) більше зв'язатися з тобою. Навіть якщо ви спілкувалися тільки в одній соціальній мережі, заблокуй його/її й в інших, щоб попередити наступні спроби.

Подай скаргу

Після того, як ти заблокуєш кібербулера, напиши адміністраторам соціальної мережі, щоб вони вжили відповідних заходів щодо запобігання нових випадків атак.

Поділись своїми переживаннями з дорослим, якому довіряєш

Пам'ятай, ти не повинен (-на) проходити через усе це на самоті. Довірся, нехай тобі нададуть необхідну підтримку.

Поговори про напади на тебе з дорослими, з якими ти відчуваєш себе комфортно та яким довіряєш. Вони допоможуть тобі впоратися з ситуацією, що склалася.

Не бійся вживати рішучих заходів

Якщо були виконані всі вищеперераховані поради, але атаки не припиняються, і ти переживаєш за свою безпеку, роби рішучі кроки – звернись з цим питанням до поліції.

**Телефон Національної дитячої лінії довіри,
куди ти можеш зателефонувати та поділитися
усіма своїми переживаннями,
а також отримати консультацію:**

116 111

для кожної дитини

Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ)
Представництво в Україні
01021, Київ, вул. Інститутська, 28
Тел.: +380 44 521 01 15
Факс: +380 44 230 25 05

 www.unicef.org/ukraine
 facebook.com/UNICEF.Ukraine
 twitter.com/unicef_ua
 [@unicef_ukraine](https://www.instagram.com/unicef_ukraine)

© Представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, 2020
© Громадська організація «Всеукраїнський громадський центр «Волонтер», 2020

Громадська організація
«Всеукраїнський громадський центр
«Волонтер»
м. Київ, вул. Олександра Довженка, 2,
кабінет 53
Тел.: +380 44 227 63 03

ПОЛІЦІЯ

